

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Potni utisi.

(Dalje.)

Čehoslovenska vas, menda najlepša privlačnost vse razstave, nam kaže več vas, sestavljeno iz natančnih posnetkov kmetijskih hiš iz raznih čehoslovenskih krajev, preskrbljenih z vso notranjo opravo in pohištvo. Hiše, ki sestavljajo to vas, so iz različnih krajev čehoslovenskih in sicer: valaška Madonna, nekaka hišica s podobo Majke Božje, kmetijski dom iz Tordonic (obljuden), hiša iz moravske Valaške, kmetijsko posestvo od česko-moravske meje, stara mati v njej piše piruhe; hanaska hiša; kmetijska hiša iz Opavske okolice (opavský statek); hiša iz okraja Tišin; harenka (gostilna); kovačnica iz prejšnjega stoletja, v koji kovači pridno natezajo mehe in kujejo železo; hiša iz komitata Orava na visokih Karpatah; izba; kmetijsko posestvo iz vasi Čičmany; ribiška hiša; mlin; kmetijski dom iz južne Česke; hiša iz okraja Jaromeř; hiša iz vzhodne Česke; posestvo Chodensko, dom „baráncův“; sredi vasi vaška cerkev, prenešana iz vasi Podulšan blizu Padurbic, pred čije uhomom ti vrla česka deva nudi za 10 nvč. knjižico v prid „Ustredni Matice školske“. Vredna je, da jo ogledaš, obrtna palača, kjer so na prodaj razni česki izdelki in kjer so razne pivnice, med istimi tudi ona „Vinarske zadruge Puljske“, kjer se točijo izborna istrska vina. Upati je, da bodo odsluhobratje Čehi radi naročali istrskih izvratnih vin.

Za popisanimi stopiš v „stara Prago“, kojo so za narodopisno razstavo na podlagi temeljitih studij priredili razni učenjaki, umetniki in arhitekti. Stara Praga predstavlja malomestni nasip, kakoršen je bil konec XVI. stoletja, natančno in v enakem slogu kakoršen je bil tedaj. Stara Praga obsega vkupe 27 hiš in cerkev sv. Leonharda s pokopališčem. Posebno za Pražane, ki Prago dobro poznajo, je obisk „stare Prahe“ uprav zanimljiv. Posebnost česke razstave je dalje takozvana „fontaine lumineuse“, izborno delo gg. Roštlapila in Křižíka; ob 9. uri zvečer bruhla ta ognjeni vodomet. Preidši razne mične gostilnice, pivnice, krčme, prodajalnice in kavarne pridemo k oddelku Čehov iz Amerike, kjer biva samo v Zedinjenih državah preko 250.000 Čehov, zavedajočih se svojega rodu. Koncem omenjam še lepi sokolski dom in šolsko razstavo, kakor mali paviljon, kjer je razstavljenih 1.000.000 stotink v komadih po 2 stot., paviljon društev in tehniško razstavo.

S tem bi bilo dokončano moje potovanje po razstavi; odšel sem torej na kosilo v Smichovo gostilno. Okrepčavi se, odšel sem zopet v mesto v veličastno „Narodno gledališče“, k slavnostni predstavi „Prodane

neveste“. Preciznost petja in predstave, kakor tudi bogate scenerije in kostumi so me uprav očarali. Ni čuda, ako je bilo gledališče natlačeno polno, čeprav se je ta umotvor velikana Smetane predstavljati že 288krat!

Drugi dan sem nadaljeval svoje potovanje po zlati Prahi ter si ogledal njene znamenitosti po cerkvah, muzeju, Rudolfinu i. dr. Dan pozneje pa sem poletel v Draždane — nekdanj slovensko a sedaj nemško velikansko mesto, čigar lepoto pa tu opisovati ni moj namen. Vrnivši se v Prago prisustvoval sem zopet operi „Dalibor“; iz Prage, te velikanske prestolnice, povrnil sem se preko Dunaja v slovensko prestolnico — belo Ljubljano.

Upehan in utrujen od dolge vožnje in utrudljivega hojevanja in opazovanja dospel sem proti 6. uri zjutraj v središče Slovencev. Pred vsem sem si šel zavezat želodec v neko kavarno, kjer so me pozdravili z običajnim „guten Morgen“ in „wass schaffen's“. Poln blagih utisov iz slovanske Prage zazeblu me je to v srce in misli sem: saj je vendar tam gori mnogo več Nemcev nego tukaj, a vendar ni po mestu o njih skoraj sluha. Po dvatredenskem prestanku vzel sem zopet v roke slovenski dnevnik, a oko se mi je zmrčilo pri pogledu na njega uvodni članek, kajti v istem sem dalje čital nekdanje napade na nasprotno stranko; vzel sem glasilo nasprotno stranke v roko in videl sem v njem isto: večni boj in prepir za prazno senco! Inter arma musae silent — med bojem trpi narodnost; in res hodeč po mestu videl sem na jedni strani Ljubljance samoslovenskih napisov, dočim na drugi še vedno prodirajo samo nemško-slovenske tablice: zopet posledica preprirov in nazadnjaštva! Tužna mi majka! radi osobne strasti trgajo se stranke v Ljubljani in po Kranjskem „na drobne kosce“; iz gole osebnosti zavisti in sovraštva preprečajo se tako važni ukrepi, kakor je bil oni o samoslovenskih napisih; iz gole mrznje jedne stranke proti drugi, oziroma kolovodij jedne in druge stranke, združili so se slovenski (!) konservativci z Nemci, da v deželni odbor zajezé hvalevredno narodno početje napredne ali narodne stranke. Posledice teh strankarskih bojev v Ljubljani so vidne vsakemu treznomislečemu rodoljubu, ki vso stvar nepristranski opazuje od strani, kajti ne da bi slovenstvo v njej napredovalo pristo na ono stališče, koje mu po pravici pristaje, širi se boja Nemčija ter spravlja pod svoja peruta klerikalce in „liberalce.“

(Konec prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 20. avgusta 1895.

Pro domo. Od nekje z dežele nam piše prijatelj, da se nekateriki spodtikajo ob našem članku iz večernega izdanja od mi-

pod to streho. Kaj me vodi tu sem? Vprašaj besno kri, ki mi vrvi po žilah kô strupena kača. Vprašaj ta-le kraj, kjer drugim ljudem vtiriplje srce, a kjer meni besni burja. Vprašaj to-le pamet, katera ne premišljuje, ne izbira, ampak hodi samo po tvojem sledu — po tvojem sledu! — Glas je trepetal banici in sijajne solze bliščale so ji v očeh.

„Mar ste pozabila, da ste žena drugega?“

„Nisem pozabila.“

„Veste li, da ste hrvatska banica?“

„Vem!“

„A vendar —“

„A vendar vrgla sem se pod noge in prišla semkaj. Da, prišla sem ne po svoji nakani; nekaj me je gonilo, gonilo, in da bi bil pred tem gradom pokal peklenski jez, mene ne bi bil ustavil. — Pavel, Pavel“, zaječala je žena, pokleknila pred mladeniča, „Poslušaj me! Samo jedenkrat ljubila sem v svojem življenju — ljubila tebe. Je-li znaš,

nole sobote, napisanem v proslavo rojstnega dne našega cesarja; češ, da je pisan — preprižno. To je jako delikatna in kočljiva stvar, tako, da smo nekako v zadregi, kakó bi odgovarjali. Vendar moramo, ker ne bi hoteli za nikako ceno, da bi nam tu ali tam — kjer nam niso posebno prijazni v novejši čas — podtikali česa, o čemer se nam niti ne sanja.

Stališče naše nasproti dinastiji in državi na jedni in do vladajočega zistema na drugi strani, je vendar bilo vsikdar tako jasno, da nam živa duša ne more očitati nedoslednosti. Kakor je na jedni strani nepremično naše uverjenje, da je usoda nas Slovencev nerazdružljivo spojena z usodo države avstrijske in da nam je srečne bodočnosti iskati le v nepremični udanosti do dinastije Habsburgov — istotako je utrjeno naše prepričanje, da sedaj in od početka ustavne dobe pri nas vladajoči sistem ni koristen za državo, ker ni v soglasju ni z duhom te države, ni z nalogo, koje bode isti vršiti v bodočnosti, ni z eksistenčnimi pogoji te države, ni — z obstoječimi temeljnimi zakoni o ravnopravnosti in enakoveljavnosti vseh sestavljajočih jo delov. Smešno bi bilo torej, tako smešno, da niti ne zasluži resnega odgovora, ako bi hotel kdo izjaviti naše ljubezni in udanosti do osebe našega presvitlega cesarja, izkoriščati v tem smislu, kakor da smo hoteli delati koncesije vladajočemu — sistemu! Dinastija in država je jedno, vlada in zistem drugo.

Tako zlobno podtikanje je tem smešnejše, ker je vendar notoriška istina, da smo bili ravno mi vsikdar med onimi, ki so najdoslednejše stali v opoziciji proti dosedanjemu in bodemo imeli — tako se bojimo že danes — le malo družbe v Slovincih za opozicijo v bodočnosti proti — istemu sistemu.

In mi menimo, da je bilo ravno v našem članku v proslavo rojstvenega dne vladarjevega, jasno označeno naše stališče do zistema. S tem je bil uprav lapidarno označen zistem, da smo rekli: *da je cesar naša najvišja instanca, da je On jedina naša nada, da le Njemu zaupamo in od Njega pričakujemo, da dočede narode avstrijske do spoznanja, da le v medsebojni ljubezni in v medsebojnem spoštovanju morejo postati zares srečni.*

Hvala Bogu, da smo s temi svojimi nazori v jako odlični in pošteni družbi, saj naglašata isto uverjenje in isto resnico tudi poslanca Spinčič in Laginja, kjer koli se jima ponudi prilika za to. A kje je živ krst, ki bi hotel trditi, da se ta dva moža hočeta klanjati — sistemu?!!

Kdor nas je hotel torej razumeti, nas je razumel: čut prirojene nam lojalnosti — zvestobe do države in udanosti do dinastije —

kakó se uliva hudournik, ko spomladi poči gorskemu potoku ledena skorja? Kdo naj ga ustavi? Rogaj mi se, ljubila te bodem; proklinjaj me, ljubila te bodem; pogazi me, in zopet te bodem ljubila. Žena drugega sem, da. A pop veže le roke, ne veže src; srca se vežejo sama. Pavel, streči ti hočem kakor služabnica gospodarja, klanjati se ti hočem kakor Bogu, ali beži z menoj od tod, iz dežele, preko morja. Prosim, prosim!“

„Dovej, gospa!“ skočil je mladenič na noge in od jeze zardela so mu lica; „vidim, bolni ste, muči vas mrzlica. Da vas ozdravim, povem vam troje: Pavel Gregorjanec je plemič, vojak in zaročnik!“

„Za-ročnik!“ skočila je Klara in razprla oči od začudenja; „torej res —“

„Troje poštenje me veže, častna gospa, da se ognem vaši blodeči besnosti. Jedenkrat v svojem življenju ovijala se mi je zlata kača okolo srca, a jaz sem jo prijel ter vrgel od

ter tudi zdrava narodna sebičnost, kakoršna nam narekuje skrb za svojo lastno narodno bodočnost, nam velevala, da spajamo svojo prihodnost s prihodnostjo dinastije Habsburgov in države avstrijske; pri čemer pa ne odstopamo ni za las od svojega nadaljnjega uverjenja, da bode trebalo korenitih prememb v okvirju te države, ako hočemo, da se poleže nervozno razburjenje med narodi, vladajoče sedaj na veliko škodo toliko ukupnosti kolikor posamičnih delov. Tako je naše uverjenje in s tem uverjenjem stojimo, in če treba, tudi pademo.

Kdor je hotel kaj drugega čitati v našem slavnostnem članku z dne 17. avgusta t. l., ta nam dela — krivico. Dobro smo premislili kar smo pisali, in za vse to radi nosimo odgovornost v polni meri.

Resna beseda — Kraševcem. I do Vas, dragi Kraševci, treba spregovoriti resno besedo za bližajoče se volitve v deželni zbor Goriški. Na glasu ste od nekdanj kot narodno-zavedni in značajni možje; s takimi možmi je prijetno pogovarjati se, ker lahko računati, da te razumemo.

Nikar ne mislite, da Vam hočemo že danes govoriti o kandidatih; ne, to vprašanje je še in ostane v megli, dokler se ne sčisti obzorje po treznem posvetovanju med voditelji in zaupniki možni iz naroda. Ad vocem „voditelji“ menimo, da kot zavedni in pametni možje dobro veste, da dobro vodstvo je glavna podlaga organizacije in discipline, a brez teh dveh lastnosti ni uspešnega boja in ni — zmage. Uverjeni smo torej, da ne boste slušali onih, ki zahtevajo od vas, da pokažete vrata vsakemu odposlanec voditeljev, in ki bi hoteli, da si morda izberete kar vse poslance iz poznane ozkega kroga mestnih Slovencev, koji naj bi bili vedno pri rokah za posvetovanja, kako se treba zložno — umika ti pred razjarjenimi nasprotniki.

O kandidatih nečemo torej govoriti, pač pa o splošnih načelnih stvareh. Goriškimi Slovincem ob bregovih Soče smo povedali v današnjem jutranjem izdanju, da moramo vso svojo skrb obrniti v to, da se ne premeni dosedanje številno razmerje med poslanci v deželni zbor goriškem — nam na slabo. Saj je tudi to razmerje skrajno krivično z ozirom na ukupno število prebivalstva, ali ker že ni nikake nade vsled veljavnega volilnega reda, da bi se to razmerje premenilo nam na bolje, glejmo pa, da se vsaj ne obrne va — slabše. Zato morate skrbeti tudi vi Kraševci!

Kakor bi se morali iz tega odločilnega vzroka odločno protiviti kandidaturi gospoda grofa Frana Coroninija v slovenskem delu dežele, tako vam je sveta dolžnost paziti, da ne pride v deželni zbor nijeden sam poslanec, ki ne bi hotel

sebe. To Vam budi dosti; zapustite ta dvor, ker sem zaročnik!“

„A ti — ti vzameš Doro?“ vprašala je Klara vzdihajoča.

„Da Doro, gospa, kateri vi niste vredni poljubiti podplatov!“

„Ha, ha, ha!“ nasmejala se je Klara, „takó mi raja in pekla, ne vzameš je!“ in kakor obsedena odletela je banica.

Za vejami skril se je mesec in tema širila se je dalje in dalje. Tiho je bilo kakor v grobu. Na Mokricah sanjal je Pavel o Dori — glej, kakó jo goni črna, krilata kača — sedaj jo je dosegla, — sedaj jo doseže — ne, ni to kača — ti si to Klara!

V Samoborskem gradu, v svoji sobi, sedela je Klara na zemlji. Prsa bila so ji razgaljena, lasje razpleteni. Podbočiva lakte kolenom zrla je v sliko in zašepetala: Dalila, Dalila!“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

123

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

„Dora!“ zašepetal je Pavel v snu, smehljaje se milo.

„Joj!“ zavriščala je Klara, kô kača skočivša na noge.

„Kdo je?“ zakričal je Pavel, probudivši se.

„Jaz — —“

„Kdo?“

„Klara“, in kakor izven sebe, spustila je Klara lepo glavo na svoje prsi.

„Vi — vi — vzvišena gospa? A kaj vas vodi tu sem, sredi tamne noči, pod tujo streho, v to spalnico?“

„Kaj me vodi tu sem, sredi tamne noči,

morda — Bog zna kakim zvezam in prijateljstvu naljubo — ob vsakem vprašanju solidarno postopati z ostalimi slovenskimi posilanci! Ako dobimo le jednega samega takega poslanca, ki ne bi hotel ali ne bi mogel v vseh slučajih vzajemno postopati, pretrgana bi bila naša falanga in Lah bi bili gospodarji v deželni zbornici.

Vprašate nas morda, zakaj se obračamo ravno do vas s tem svarilom? Zato, ker sodimo po došlih nam poročilih, da se na Krasu utegne oglasiti več kandidatov — med temi menda tudi takih, na koje ne bi mogli računati brez pogoja v kritičnih časih, kojim se najbrže ne bomo mogli izogniti v bodočnosti na Goriškem. Mi vam danes ne priporočamo nikogar, ali rotno vas in zaklinjamo, da ne izvolite nikogar, o katerem niste uverjeni, da bo neopremakljivo stal v vrstah svojih tovarišev, da bo do oborožen ščitom značajnosti proti kakoršnim sibi vplivom in dane bode dopuščal, da bi manjšina prebivalstva kar pometala z večino.

Marsikdo utegne biti pošten mož, dobra duša in umen gospodar na svojem domu, pri vsem tem pa vendarle — slabič v politički borbi. Takih mož ne potrebamo v sedanjih hudih časih!

Kar smo že rekli Tolmincem, kliče mo danes tudi vam Kraševci: gorje vam, ako po vaši lastni krivdi zavlada neizprosna italijanska večina v deželni zbornici! Plačevali bode, da bode črni, a pravice vaše stale bodo v kotu. Kdo bode potem hotel poštovati vaše gnotne in duševne potrebe? Nikdo. Jadjikovali boste pač, ali vaša jadjikovanja bodo naletela na gluha ušesa.

Vodilno načelo za predstoječe volitve vam bodi le to, da je izvoliti le takih mož, ki so se ali že pokazali zveste boritelje, ali pa take, o katerih ste uverjeni, da razumejo vaše gnotne potrebe in da hote ostati zvesti — narodnemu in verskemu načelu. Ako bi trpela narodna korist v deželnem zboru, trpela bode tudi vaša gnotna korist, kajti oni, ki nas hote potisniti v narodnem pogledu, nimajo tudi srca za naše gnotne potrebe.

Snuje se torej! Le roi est mort; vive le roi — koalicijske se je porušila, živela koalicijska! Da, ako ne varajo vsa znamenja, snuje se zopet koalicijska. To slutimo že dlje časa: pokloni konservativca Ebenhocha pred liberalcem Chlumetzkyjem in pokloni liberalca Chlumetzkega pred konservativcem Ebenhochom in slednji pokloni obeh teh dveh pred bivšo koalicijsko bili so simptomatični — gospodje si žele zopet dobe, zapostavljenja načela. Nemški liberalci pa si so seveda želeli drugačne, izključno poljsko-nemške zveze, ali na vse zadnje si mislijo: boljša je najslabša koalicijska, nego najboljša opozicija. In tako pojdejo najbrže zopet v lupo vladne večine. — — — Celje, te srčna stvar Nemcev, je pozabljena. Značajnost nemških liberalcev je res zlata vredna.

Glavarjem nove koalicijske je baje določen dosedanj namestnik gališki, grof Baden. To domnevanje je opravičeno tem bolj, ker je bil ta dostojanstvenik ravnokar pozvan na cesarski dvor v Isl, kamor je odpotoval večeraj. Iz tega sklepajo, da se novo definitivno ministerstvo zasnove v najbližji bodočnosti; kakega kova bode koalicijska, na kojoj se bode opiralo to ministerstvo, je lahko uginiti, ako je resnična vest, da postane Gautsch naučni, baron Chlumetzky pa minister trgovine.

Položenje bode torej dokaj jasno našim slovenskim poslancem; radovedni smo zares, kako jo ukrenejo.

Različne vesti.

Osebnost. Policijski ravnatelj dvorni svetovalec Tschernko je odpotoval sinoč na dopust. Za določbo njegove odsotnosti bode vodil redarstveno ravnateljstvo polic. svetovalec Kristof Busich.

Tržaška mestna delegacija dovolila je povodom rojstnega dne Nj. Vel. cesarja 1000 gld. za mestne uboge, 200 gld. za uboge v okolici in 500 gld. za vojaštvo tukajšnje posadke.

Iz Škedenja nam pišejo: Predvečer rojstnega dne našega vladarja se je v Škedenju kaj lepo praznovalo. Gospodarsko in pevsko

društvo sti se potrudili, da se kolikor mo goče dostojno proslavi rojstvo Njegovega Velicanstva in res trud ni bil zaman. Vse selo bilo je razsvetljeno. Ob 8. uri zvečer pomikal se je sprevod ljudi z godbo in pevskim zborom po ulicah. Tu pa tam se je ustavil, kjer se je igrala cesarska himna, potem zapela pesem, na kar so sledili navdušeni živjo-klici na presvitlega našega vladarja. Slednji je impozantni sprevod dospel na vrt pred hišo poštnega poslopja, ki je bil obdani lučicami in lampijoni, hišna okna pa lepimi transparenti. Gospod poštni upravitelj je res skrbel, da lepo proslavi rojstvo našega cesarja. Čast mu! Žal, da smo tu opazili nekaj nemških napisov nad poštnim uradom pa le nemško-italijanski napis. Iskali smo slovenskega ali zastoj. Ker je gospod poštni upravitelj naš prijatelj, gotovo ustreže — naši skromni želji. Ko so se tu odigrali in odpeli nekaj komadi, podal se je sprevod v lepo okinčano gostilno Kotalovo, kjer se je razvila prava veselica. Tu se je igralo, pelo in marsikoli je izustil kak govor. Vsi govori proslavljali so milega nam vladarja Frana Josipa I. Na rojstni dan pa je bila sv. maša. Pred cerkvijo vihrala je zastava gospodarskega društva, žal, da i ta ima nekaj italijansko napisanega.

Iz Divače nam je došla pritožba, da se je pred minolo nedeljo — ko so tam udarali svetoivanski tamburaši — jeden natakarev tamošnje kolodvorske restavracije jako nedostojno vel nasproti posamičnim gostom. Naš dopisnik prosi restavraterja, da bi primerno poučil svoje ljudi, kako se jim je vesti nasproti vsakemu gostu, brez razlike.

Izlet na narodopisno razstavo v Prago bilo bi žele, da se mnogoštevilno udeležiti zlasti inteligentnejši slovenski kmetovalci. Preskrbljeno je namreč, da se oni, ki se zanimajo za dobro gospodarjenje, popeljejo v občno Nova ves v pribramskem okraju. Ta občina, kateri načeljuje deželni poslanec Hodys, je v vsakem oziru izgledna. Hiše v njej so vzorno čiste. Žganja tam ne pije nikdo; zato pa tudi prepira in tožbe v njej ni bilo že nad trideset let. Zemlja, dasi leži vas v nerodovitni gorski okolici, je vendar tako dobro obdelana, da ne daje le zadostno vsakdanjega kruha, temveč celo izdaten prebitek. — Odboru poroča se, da se prebivalci te uzorne občine prav iz srca vesele obiska slovenskih svojih bratov in da se pripravljajo sprejeti jih s pravo slovensko gostoljubnostjo. Ker nam mora Slovincem biti zlasti do tega, da napredujemo v gospodarstvu, veselilo bi nas prav iz srca, ko bi izlet v Prago tudi v tem oziru obrodil dobrega sadu.

Vest o slovenskem razstavnom vlaku v Prago vzprejeli so bratje Čehi z velikim veseljem ter se že pripravljajo na dostojen vzprejem! Razstavni izvrševalni odbor dal je svoji radosti duška v brzojavki, katero je poslal večeraj g. Ivanu Hribarju in katerase glasi: „Jako se veselimo prihoda naših najdražjih slov. bratov na narodopisno razstavo. Vsi nam bode te srčno dobro došli“. — Udeležencem razstavnega vlaka naznanjamo, da bodo vojni listki veljali jeden mesec dni, to je do vstetega 30. septembra t. l. Ne glede na postaje med Prago in Dunajem more vsak udeleženec na povratku pretrgati potovanje dvakrat med Dunajem in Ljubljano. Ker je na Dunaju zveza med južno in Fran-Josipovo železnico jako neugodna, sklenil je odbor, ne potovati preko Tabora, ampak po državni železnici čez Brno, Pardubice, Kolin itd., torej po najlepših krajih českih, in se vrše o tem pogajanja. Iz Trsta do Ljubljane ne pojde poseben vlak, torej se morajo rodoljubi med Trstom in Ljubljano pridružiti razstavnomu vlaku v Ljubljani, to je pravočasno dospeti v Ljubljano. Vnanje udeležence nujno prosimo, naj pošiljajo denar nemudoma ali najdalje do 26. t. m. jednemu odbornikov Iv. Hribarju, dr. D. Majaronu ali Ant. Trstenjaku. Vozne cene veljajo do Prage in nazaj.

Poskušeni atentat? Z Reke javljajo večerajšnega dne: Večeraj bil je parnik „Vilan“, ki vozi z Reke v Ankonu, pripravljen, da ostavi tukajšnje pristanišče. Parnik bil je naložen z blagom in tudi 48 popotnikov bilo je vkrcanih. Že so bili dvignili sidra, ko je jeden izmed kurilcev našel med zalogo oglja skrit platnen omot. Razmotal je platno ter našel v veliko svoje presenečenje kup dinamičnih kapsul. Trepetaje javil je, kaj je groznega našel. Kapetan je takoj odredil, da parnik ne odplovi ter je prijavil

oblasti, da je bil pripravljen atentat na parnik „Vilan“. Policijska je preiskala vse popotnike in vse možno, toda pri nikomur niso našli ničesar sumljivega. Potem je smel parnik odpluti. Trije popotniki so se izkrcali, baje iz strahu. Dinamične kapsule prenesli so previdno v zalogo smodnika; policija išče napadalce.

Centralna posojilnica slovenska v Krškem razglasa: 1.) Pri ustanovnem obnem zboru so bile zastopane sledeče posojilnice: Brežice, Cerkljica (L.), Idrija, Ilirska Bistrica (L.), Krško, Marija Snežna, Mokronog, Nabrezina, Ormož, Rojan, Slap pri Vipavi, Št. Jernej, Žužemberk. — 2.) Načelstvo je določilo 5 gld. pristojbine, 4 1/2% obrestno stopinjo za hranilne vloge, 4 1/2% obrestno stopinjo za posojila. 3.) Zadruga je pristopila k „Zvezi slovenskih posojilnic“ v Celji in k čerkovemu oddelku c. k. poštne hranilnice. 4.) Centralna posojilnica ne bode razpolagala z gotovino, ampak imela svoje novce v c. kr. poštne hranilnici, od koder jih bode ta zadruga sprejemala in zopet drugim posojilnicam obdajala.

K tatvini v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Tukajšnje sodišče odredilo je na temelju tožbe poštnega erarja ovršbo (eksekucijo) vsega premakljivega in nepremakljivega premoženja Emerik Csomborjevega premoženja in njegovih tovarišev. Dan razprave o tožbi poštnega erarja gledé povrnitve 240.000 gld. s 6% obrestmi od 4. januarja 1884. naprej, določil še le sodišče.

K polomu v Genovi. Kakor poročajo iz Rima, so jednega sleparskih bratov Bingen vendar zasačili. Prijeli so ga v Rotterdamu v trenutku, ko se je hotel vkrcati na parnik, ki je imel odpluti v Ameriko. Ta sleparski „bankir“, imenom Gustav Bingen, vpisal se je v listino popotnikov pod izmišljenim imenom Jurij Blint. Ko so ga prijeli policijski agenti, hotel si je Binger zavdati, toda njegovo nakano zapretil je policijski agent v toliko, da je utegnil Bingen povziti le nekoliko strupa. Sleparka so odpeljali takoj v bolnišnico, kjer so zdravniki odklonili vso nevarnost za to „dragoceno življenje“. Pri Bingnu našli so 690 tisoč frankov v francoskih papirjih. Misli si je mogel sleherni, da brata Bingen po polomu nista odnesla praznih kovčkov iz Genove!

Še nekaj o polomu v Genovi. Večeraj so zaprli v Genovi 8 oseb, katere so lovile zlate ribe v kalni vodi poloma trdke brata Bingen. Med zaprtimi sta seveda dva blagajnika trdke Bingen in blagajniški sluga ter strije sleparskih bratov, trgovec Oppenheim. Poslednjemu sta bila brata pred polomom izročila 400.000 lir, toda denar je bil zaplenjen in vrnen Neapelski banki.

Nesrečen dan. Težak Fran Meissl, službujoči pri glavnih skladiščih na Dunaju, imel je dne 19. t. m. zares „smolo“. Komaj se je zjutraj probudil, že je vstopil sodni sluga ter mu priobčil, da je prejšnjega dne pretekel oni teden, katerega mu je bil dovolil njegov hišni gospodar, da izprazni svoje sicer najeto, toda ne plačano stanovanje. Nekoliko minut pozneje bil je Meissl s svojo ženo, otroci in vso ropotijo na ulici. Ženo in otroke vzeli so začasno njeni usmiljeni sorodniki pod streho in mož je hitel na delo. Ker pa je prišel prepozno, povedali so mu na kratko, da naj se le vrne tje, kjer je bil do takó pozne ure. Žalostnega srca vrnil se je siromak. Da si prežene otožne misli, kupil si je smotko, toda „črni dan“ preganjal ga je tudi v tem. Smotka „ni vlekla“. Srdito vrgel jo je od sebe, toda „smola“ je hotela, da je padla tleča smotka v voz sena. Bilo je nekoliko vetra in v hipu bilo je senó v plamenu. Meissla so seveda zaprli in to je bila še njegova sreča, ker drugače bi se mu bilo tega dne pripetilo še kdo zna kaj. Sedel je v preiskovalnem zaporu do večeraj. Večeraj poklical ga je sodnik II. okraja pred se na odgovor. Ubogi Meissl opisal je živimi barvami vso svojo nesrečo, katero mu je naklonil „črni dan“. Sodnik je bil toliko ganjen, da je siromaka obsodil le na 24 ur zapore.

Sodnijsko. Večeraj je obsodilo tukajšnje deželno sodišče 39letnega kmeta Karla Furlančiča zaradi krive prisige na 4 mesečno ječo. Furlančič je bil namreč tožil posestnika Josipa Primožiča za plačilo od 160 gl. kot mezd za 16mesečno delo, da si je bil Primožič Furlančiča za njegovo delo že odškodoval na drug način in je bil Furlančič z odškodnino zadovoljen. V razpravi o dotični tožbi pa je Furlančič prisegel, da od Primožiča ni dobil nikakoršne odškodnine. — 19 letni kmečki fant Anton Bertoč iz Bertokov pri Kopru dobil je zaradi hudodelstva proti pravosti, storjenega na škodo 10letne deklice, v večerajnji tajni razpravi pred tukajšnjim deželnim sodiščem 6 mesecev ječo.

Policijsko. Organi Sv. Ivan-Verdeljskega komisarijata zaprli so večeraj 20letnega brezposelnega Jurija Cerarja iz Ljubljane, ker je postal po mestu ter ni imel od česar živeti. — 60letnega Mojzesa Leiber-Reiserja so zaprli, ker je nagovarjal dekle, da naj odpotuje z njim v Rumunsko, kjer jim preskrbi „dobro službo“. — Minolo noč zasačila sta dva stražarja pod Montebellom tri tihotape, ki so nosili špirit v posodah, shranjenih v vrečah. Ko so tihotapci opazili stražarje, vrgli so vreče od sebe ter pobegnili. Bilo je v posodah okolo 60 litrov špirit. Špirit so zoplenili, tihotape pa išče policija.

Loterijske številke, izžrebane 17. t. m.

Trst	42, 63, 25, 58, 83.
Linc	74, 53, 48, 59, 66.
Budim	4, 83, 49, 17, 44.

Najnovije vesti.

11. 20. Namestnik grof Baden je došel tu sem. (Glej „polit. vesti“ Ur.) **Celovec 20.** Na volilnem shodu, sklicanem po državnem poslancu Rainerju, izrekla je večina došlih volilcev istemu nezaupanje in radi celjskega vprašanja, na kar je izjavil omenjeni poslanec, da položi svoj mandat.

Dunaj 20. „Wiener Zeitung“ objavlja cesarsko ročno pismo do grofa Belcredija, s kojim se odpušča isti od službe predsednika upravnemu sodišču in se mu izreka priznanje na dolgoletnem častnem delovanju za cesarja in državo ter na zvestem in udanem službovanju. Cesarjevo ročno pismo zagotavlja grofa Belcredija nepremične cesarske varnosti.

Šanangaj 19. Kitajska vlada ni hotela dovoliti angleškim in ameriškim konzulom, da bi uveli preiskavo radi krvoprotilvanja v Kučengu.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.77—6.79. Pšenica za september 1896 6.31 do 6.33. Oves za jesen 5.59—5.61. Iz za jesen 5.31—5.40. Koruza za jul-avgust 5.60—5.62 za maj-juni 1896 4.50—4.51. Pšenica nova od 75 kil. f. 6.20—6.30 od 79 kil. f. 6.30—6.35. od 80 kil. f. 6.35—6.40 od 79 kil. f. 6.45—6.50, od 82 kil. f. 6.55—6.60. Jeleni 6.70—7.—; prosa 6.—; 6.60 rž nova 6.40—5.50. Pšenica: srednje ponudbe omejeno povpraševanje. Prodaja 20000 met. st. po istih cenah. Vretno: lepo. Praga. Noratinski sladkor za avgust f. 12.45. nova letina 12.80.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej 1.28.50.—, avgust sept. f. 28.75.—, Concassé 29.—, Četvorni 30.—, V glavah (sodih) 30.25.—.

Havre. Kava Santos good average avgust 93.75 za november 92.75, mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 74.50 december 73.75 marec 72.75 mirno.

Dunajska borza 20. avgusta 1895			
	včeraj	danes	
Državni dolg v papirju	100.95	100.90	
„ „ „ v srebru	101.20	101.15	
Avstrijska rentna v zlatu	123.20	123.15	
„ „ „ v kronah	101.25	99.95	
Kreditna akcija	397.35	398.25	
London 100 list.	121.25	121.50	
Napoleoni	9.62	9.61	
20 mark	11.85	11.84	
100 italj. lir	45.75	45.75	

Sloveči prašek za zobe
prof. dr. Haiderja je najboljši sredstvo za čuvanje zob pred gnjilobo ter jih čisti, ne da bi se oškodovali steklenino. V škatljah po 30 in 50 nvt. izključno v premovani lekarni
PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

JAKOB STRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki ojačnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrsta angleška
kolesa (bicykle)
Zustopstvo koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt in „Viktoria Cycle Works“ Wolverhampton Angleško.
Kolesa Adler so svetovno znana in se rabijo v nemški vojski.
Jamči se za vsako kolo 12 mesecev; kdor ne zna voziti, nauči se brezplačno. — Pošilja se na deželo in na vse kraje.

Srečke za zidanje cerkve ob jubileju cesarjevem po 1 gld. zadnji mesec
Glavni dobitek:
30.000 goldinarjev
vreden
Srečke priporočajo: Marco Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.